

شناسایی چالش های ورزش قهرمانی ایران در رشته های پر مدال المپیک

شهرام منکرسى^۱

علی محمد صفانیا^۲

حمید قاسمی^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۳/۷/۱۴

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۳/۱۰/۲۸

هدف این مطالعه، شناسایی و رتبه بندی مهم ترین چالش های ورزش قهرمانی ایران در رشته های پر مدال المپیک و تفاوت دیدگاه ها در این زمینه بود. مطالعه حاضر، به روش آمیخته اکتشافی و در دو فاز کیفی و کمی و به صورت پی در پی انجام شد: در مرحله اول، با روش نمونه گیری هدفمند به ۱۹ متخصص حوزه ورزش قهرمانی در ایران مراجعه و از طریق مصاحبه عمیق به جمع آوری اطلاعات از آنها پرداخته شد. سپس داده های حاصل از بیست مصاحبه به روش رمز گذاری گزینشی تجزیه و تحلیل گردید. نتیجه گروه بندی داده ها، ارائه سیزده عامل ساختاری اثر گذار زیر بود: تجهیزات و امکانات، استعدادیابی و استعدادپروری، مدیریتی، آموزش و مربیان، آموزش و پرورش، رسانه، رویدادهای ورزشی، اقتصادی، دانشگاه و تحقیقات، انگیزش، حمایت قانونی، فرهنگی، سیاسی.

در مرحله دوم، پرسشنامه ای براساس یافته های مرحله اول و ادبیات موضوع طراحی و پس از بررسی و تایید ویژگی های روانسنجی آن بین ۲۶۰ نفر شامل ۱۵۱ نفر ورزشکار، ۳۶ نفر مربی، ۳۸ نفر مدیر و ۳۵ نفر هیئت علمی که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای تعیین شده بودند، توزیع و جمع آوری گردید. سپس از آزمون واریانس یک طرفه و آزمون تعقیبی توکی و برای رتبه بندی نظرات از آزمون فریدمن استفاده گردید. یافته ها نشان داد که استعدادیابی و استعداد پروری، رسانه ها، اقتصاد، تجهیزات و امکانات، مهمترین چالش ها هستند. همچنین، تفاوت معنی داری بین دیدگاه نخبگان در مولفه های استعداد یابی، رسانه ها، حمایت قانونی و آموزش و پرورش مشاهده گردید.

E-mail: sharam4@yahoo.com

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آیت الله آملی (نویسنده مسئول)

۲. دانشیار، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آیت الله آملی

۳. استادیار، دانشگاه آزاد، واحد کرج

نقش استعدادیابی و استعدادپروری، رسانه ها، مسائل اقتصادی و تجهیزات و امکانات در موفقیت رشته های ورزشی پر مدال در نتیجه این تحقیق بارز گردید. از این رو، لازم است که متولیان ورزش کشور نسبت به رفع چالش های معرفی شده در این تحقیق اقدام نمایند تا شاهد شکوفایی رشته های پر مدال المپیک در ایران باشیم.

واژگان کلیدی: ورزش قهرمانی، پرمدال المپیک، خیرگان ورزشی و نخبگان ورزشی

مقدمه

ارتقای ورزش قهرمانی موجب مطرح شدن نام ملت‌های پیروز در سطح جهان می‌شود. سرفرازی و افتخار ملی، یکی از عوامل روحیه آفرین در میان ملت‌هاست. از این رو، دستاوردها و پیامدهای توسعه ورزش ملی دایره گسترده‌ای دارد و موجب رونق اقتصادی و شکوفایی اجتماعی می‌شود. بر این مبناست که پیروزی پیوسته ملت‌ها در عرصه رقابت‌های ورزش فراملی، موضوعی درخور اعتنای ویژه است و دولت‌ها برای تحقق آن به ملت‌ها تعهد دارند. رقابت بین ملت‌ها همیشه مهم‌ترین خصوصیت بازی‌های المپیک بوده است و با وجود اعتراض‌های مکرر کمیته بین‌المللی المپیک نسبت به جدول مدال‌های المپیک، تعداد و رنگ مدال‌ها از طرف سیاست‌گذاران و همچنین رسانه‌های جمعی مبنای مقایسه موفقیت‌های بین‌المللی در میان کشورها قرار گرفته است (مونی جونگ چا، ۲۰۰۴).

ورزش قهرمانی همواره مورد توجه و علاقه مردم و مسئولان کشور می‌باشد. به همین دلیل هر ساله سعی می‌شود بودجه قابل توجهی به ورزش قهرمانی اختصاص داده شود. با وجود این، بیشتر فعالیت‌ها و برنامه‌ها بدون در نظر داشتن اهداف منطقی به اجرا گذاشته می‌شوند و تحقق آرزوهای بزرگ به صورت تصادفی و سلیقه‌ای دنبال می‌شود. این در حالی است که امر توسعه و موفقیت ورزشی در بسیاری از کشورها با نگاهی علمی در حال تحقق است و قله‌های بلند یکی پس از دیگری فتح می‌شود. کشور ما، ایران نیز دریای استعداد انسانی است و از این حیث زمینه مناسبی وجود دارد، ولی ظاهراً ریشه مشکل را باید در فقدان برنامه‌ریزی شایسته و مناسب جستجو کرد- خود این مسئله نیز احتمالاً ریشه عمیق‌تری در عدم شناخت و آگاهی نسبت به نیازهای اصلی و واقعی دارد (قره خانلو، ۱۳۸۷).

در مورد ورزش و ورزش قهرمانی در ابعاد و جنبه‌های مختلف، مطالعات، تحقیقات و اظهارنظرهای فراوانی شده است. فعالیت‌های قشر دانشگاهی و دست‌اندرکاران تجربی ورزش، از یک سو و برنامه‌ها و استراتژی‌های علمی و غیرعلمی، همایش‌ها و چاپ مقالات و کتاب‌های متنوع از سوی دیگر، در سال‌های اخیر رشد چشمگیری داشته است، ولی همچنان این سؤال باقی است که چرا برنامه‌ها و استراتژی‌ها در مورد ورزش قهرمانی در همان مرحله نخست دچار مشکل می‌شوند و قابلیت اجرایی پیدا نمی‌کنند یا آن‌هایی که به صورت برنامه‌های کوتاه‌مدت و میان‌مدت اجرا می‌شوند، نتایج مطلوب چندانی ندارند؛ چنان

که جز در دو یا سه مورد در رشته‌هایی همچون: کشتی، تکواندو، وزنه‌برداری و اخیراً تنها در پرتاب دیسک در دو میدانی در هیچ‌یک از رشته‌های ورزشی در بازی‌های المپیک مقامی کسب نکرده ایم.

نتایج بازی‌های المپیک

از سال ۱۹۴۸ تاکنون، ایران در ۱۵ دوره بازی‌های المپیک تابستانی شرکت کرده که حاصل تلاش ورزشکاران ایرانی ۶۰ مدال شامل ۱۵ مدال طلا، ۲۰ مدال نقره و ۲۵ مدال برنز بوده است. (جدول ۱)

جدول ۱: نتایج کلی تیم ایران از شرکت در بازی‌های المپیک تابستانی

رتبه ایران	مجموع مدال‌ها	برنز	نقره	طلا	تعداد ورزشکاران ایران	تعداد کل ورزشکاران شرکت‌کننده	تعداد کشورهای شرکت‌کننده	تعداد رشته‌های ورزشی	شهر میزبان بازی‌ها	سال
۳۴	۱	۱	۰	۰	۳۶	۴۰۹۹	۵۹	۱۷	لندن	۱۹۴۸
۳۰	۷	۴	۳	۰	۲۲	۴۹۲۵	۶۹	۱۷	هلسینکی	۱۹۵۲
۱۴	۵	۱	۲	۲	۱۷	۳۱۸۴	۶۷	۱۷	ملبورن	۱۹۵۶
۲۷	۴	۳	۱	۰	۲۵	۵۳۴۶	۸۳	۱۷	رم	۱۹۶۰
۳۴	۲	۲	۰	۰	۶۳	۵۱۴۰	۹۳	۱۹	توکیو	۱۹۶۴
۱۹	۵	۲	۱	۲	۱۴	۵۵۳۰	۱۱۲	۱۸	مکزیکوسیتی	۱۹۶۸
۲۸	۳	۱	۲	۰	۵۰	۷۱۵۶	۱۲۲	۲۱	مونخ	۱۹۷۲
۳۳	۲	۱	۱	۰	۸۶	۶۰۸۵	۹۲	۲۱	مونترآل	۱۹۷۶
شرکت نکرد (تحریم کرد)									مسکو	۱۹۸۰
شرکت نکرد (تحریم کرد)									لس آنجلس	۱۹۸۴
۳۶	۱	۰	۱	۰	۲۷	۸۴۷۳	۱۵۹	۲۳	ستول	۱۹۸۸
۴۴	۳	۲	۱	۰	۴۰	۹۳۶۸	۱۶۹	۲۵	بارسلون	۱۹۹۲
۳۴	۳	۱	۱	۱	۱۸	۱۰۷۳۸	۱۹۷	۲۶	آتلانتا	۱۹۹۶
۲۷	۴	۱	۰	۳	۳۵	۱۰۹۹۹	۱۹۸	۲۸	سیدنی	۲۰۰۰
۲۹	۶	۲	۲	۲	۳۸	۱۰۷۰۰	۲۰۲	۲۸	آتن	۲۰۰۴
۵۱	۲	۱	۰	۱	۵۵	۱۰۷۰۰	۲۰۵	۲۸	پکن	۲۰۰۸
۱۷	۱۲	۳	۵	۴	۵۳	۱۰۸۲۰	۲۰۴	۲۸	لندن	۲۰۱۲
مجموع										
	۶۰	۲۵	۲۰	۱۵						

منبع: وبسایت رسمی کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران

همان طور که در جدول فوق مشاهده می‌شود، بیشترین تعداد مدال در المپیک ۲۰۱۲ لندن با ۱۲ مدال (۴ طلا، ۵ نقره و ۳ برنز) و کمترین مدال در المپیک ۱۹۴۸ لندن (۱ برنز) و ۱۹۸۸ سئول (۱ نقره) بوده است.

جدول ۲: مدال‌های کسب شده بر پایه رشته در ۱۵ دوره المپیک

مسابقات	طلا	نقره	برنز	جمع
دو و میدانی	۰	۱	۰	۱
تکواندو	۲	۱	۲	۵
وزنه برداری	۵	۵	۶	۱۶
کشتی	۸	۱۳	۱۷	۳۸
مجموع	۱۵	۲۰	۲۵	۶۰

منبع: وبسایت رسمی کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران

بهترین جایگاه ایران در مسابقات المپیک ۱۹۵۶ ملبورن (رده ۱۴ ام) و بدترین رتبه ایران در تمام دوره‌های حاضر در مسابقات المپیک در مسابقات المپیک ۲۰۰۸ پکن با رده‌بندی کلی ۵۱ بوده است. سجادی (۱۳۸۸) در تحقیقی با عنوان "مقایسه قاره‌ای نتایج و مدال‌های بازی‌های المپیک تابستانی (۱۸۹۶-۲۰۰۴)" اذعان داشت که پنج رشته پر مدال و باسابقه در بازی‌های المپیک عبارت‌اند از: دوومیدانی، قایقرانی، شنا، کشتی و ژیمناستیک که کسب مدال در این رشته‌ها در کشورها و قاره‌ها در جدول رده‌بندی مدال‌های بازی‌های المپیک نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. بیش از ۵۰ درصد کل مدال‌های توزیع شده در بازی‌های المپیک تابستانی به این پنج رشته اختصاص دارد. البته رشته‌هایی همچون بوکس، تیراندازی و دوچرخه‌سواری نیز نسبتاً پر مدال و باسابقه‌اند که در جایگاه بعد از این پنج رشته قرار دارند. بدیهی است که شناخت چالش‌های موجود و سرمایه‌گذاری در رشته‌های ورزشی پر مدال المپیکی و رفع موانع فراروی آن‌ها می‌تواند گامی مؤثر در کسب رکوردهای بهتر و جایگاه مطلوب‌تر در رده‌بندی‌های نهایی باشد.

متولیان ورزش به‌ویژه ورزش قهرمانی با سیاست‌گذاری‌های ورزشی به‌طور مستقیم تنها می‌توانند بر عوامل سطح میانی (منابع مالی، مشارکت در ورزش، استعدادیابی، امکانات و تجهیزات ورزشی، رویکرد جامع به توسعه ورزش قهرمانی، رقابت، تحقیقات علمی و حمایت شغلی ورزش) اثرگذار باشند (دی بوسچر و همکاران، ۲۰۰۹).

در تحقیقی دیگر، فیروزی، رضوی و فرزانه (۱۳۹۱) به بررسی چالش‌ها و مشکلات رشته‌های مدال‌آور دوومیدانی، قایقرانی و شنای ایران پرداختند و به این نتیجه دست یافتند که فقدان برنامه‌ریزی بلندمدت و عدم حمایت رسانه‌ها به‌عنوان مهم‌ترین چالش‌های فراروی رشته‌های مدال‌آور مطرح شده می‌باشد. نتیجه این دو تحقیق باهم مشابه و مؤلفه‌های انتخاب شده و شیوه اجرای آنها نیز شبیه به هم بوده است.

تندنویس و قاسمی (۱۳۸۶) در مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحب‌نظران در مورد راهکارهای پیشرفت ورزش قهرمانی ژیمناستیک به این نتیجه رسیدند که هر سه گروه مشترکا در بین متغیرهای تحقیق، ارتقای سطح دانش علمی و فنی مربیان، کنترل و نظارت بر فعالیت مربیان، استعدادیابی نوآموزان به روش علمی و تخصصی، افزایش تأسیسات و سالن‌های ویژه مخصوص ژیمناستیک و تجهیز کامل سالن‌ها به امکانات تخصصی و کمک‌آموزشی را مهم‌ترین عوامل در پیشرفت بعد قهرمانی ورزش ژیمناستیک بیان کردند.

رضوی (۱۳۸۵) در تحقیق با عنوان "خصوصی‌سازی و اصلاح ساختار ورزش قهرمانی کشور" به این نتیجه رسید که ۸۹ درصد مدیران ورزش کشور با تعدیل ساختار ورزش کشور از طریق خصوصی‌سازی موافق‌اند. در این میان، مدیران آموزشی بیشترین توافق و مدیران اجرایی کمترین توافق را با این نظر داشتند. غفوری و همکاران (۱۳۸۲) در بررسی نقش رسانه‌های گروهی در گرایش مردم به ورزش قهرمانی و همگانی، نقش رسانه‌ها به‌ویژه تلویزیون را در ورزش قهرمانی بارز یافتند و بیان کردند که توجه رسانه‌های گروهی به ورزش قهرمانی بیشتر به خاطر بعد مادی آن است و طبق بررسی‌های محققان، رسانه‌ها تا حدود ۷۸ درصد بر گرایش مردم به ورزش مؤثرند.

احمدی (۱۳۹۰) در بررسی و تعیین عوامل اثرگذار بر موفقیت ورزش قهرمانی ایران و اولویت بندی آنها به این نتیجه رسید که متغیرهای ثروت، جمعیت، سیاست، فرهنگ، شرایط جغرافیایی و شهرنشینی معرف خوبی برای مفهوم سطح کلان، متغیرهای منابع مالی، مربیگری، رویکرد جامع به توسعه ورزش قهرمانی، رقابت، استعدادیابی، امکانات، تحقیقات علمی، حمایت شغلی و مشارکت در ورزش معرف خوبی برای مفهوم سطح میانی و متغیرهای ژنتیک، انگیزش و والدین معرف خوبی برای مفهوم سطح خرد و متغیرهای آموزش و پرورش، رسانه‌ها، حامیان مالی، تماشاگران، سابقه ورزش قهرمانی و بخش خصوصی معرف خوبی برای مفهوم محیط ورزش قهرمانی هستند.

روش شناسی پژوهش

این تحقیق به روش آمیخته اکتشافی (کیفی، کمی) در دو فاز و به صورت پی در پی انجام شد. به لحاظ مسیر اجرا، از دو شیوه مصاحبه نیمه ساختارمند و پیمایش نظرات جمع آوری گردید.

جامعه آماری و حجم نمونه تحقیق

بخش کیفی: در مرحله اول، با توجه به کیفی بودن مطالعه از نمونه گیری هدفمند و تکنیک گلوله برفی ۱ استفاده شد. مشارکت‌کنندگان در این مرحله شامل متخصصان حوزه‌های مدیریت ورزش‌های قهرمانی در دو بخشی علمی و اجرایی بودند. منظور از متخصص در پژوهش حاضر، افرادی بودند که در سازمان‌های مرتبط با ورزش‌های قهرمانی سابقه مدیریت داشتند و در بخش دانشگاهی، از اعضای هیئت علمی که دارای پژوهش یا کتاب و یا سابقه اجرایی در حوزه یاده شده بودند، کمک گرفته شد. در مجموع، با ۱۹ نفر مصاحبه انجام گردید.

بخش کمی: در مرحله دوم تحقیق، جامعه آماری شامل موارد زیر بود: مدیران رده اول ورزش کشور در فدراسیون‌های ورزشی مرتبط با موضوع تحقیق، کمیته ملی المپیک، وزارت ورزش و جوان، اساتید دانشگاهی در رشته تربیت بدنی (مدیریت ورزشی)، مربیان و قهرمانان ورزشی رشته‌های مرتبط با موضوع تحقیق از جمله ورزشکاران منتخب تیم‌های ملی رشته‌های ورزشی پر مدال المپیکي موردنظر محقق که حداقل طی ده سال گذشته در یک مسابقه رسمی قهرمانی جهانی و یا بازی‌های آسیایی و یا در المپیک به‌عنوان ورزشکار ملی شرکت داشته‌اند، همچنین مربیان تیم‌های ملی رشته‌های ورزشی پر مدال المپیکي موردنظر محقق که طی ده سال گذشته حداقل در یک مسابقه رسمی جهانی یا بازی‌های آسیایی و یا المپیک به‌عنوان سرمربی یا مربی حضور داشته‌اند. با توجه به آمار گرفته شده، جامعه آماری تقریباً ۷۰۰ نفر بودند. حجم نمونه براساس جدول مورگان برابر با ۲۶۰ نفر تعیین شد و روش نمونه‌گیری به صورت تصادفی طبقه‌ای بود.

ابزار اندازه‌گیری داده ها

ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش در مرحله کیفی مصاحبه عمیق (نیمه ساختار مند) بود؛ به طوری که ابتدا عوامل ساختاری مرتبط با ورزش قهرمانی در ادبیات داخلی و بین‌المللی مورد بررسی قرار گرفت و براین اساس، راهنمای مصاحبه شامل مولفه‌های برآمده از ادبیات تدوین شد. سپس با متخصصان ورزش قهرمانی در مورد عوامل ساختاری موثر بر ورزش قهرمانی مصاحبه انجام شد. در مصاحبه چهاردهم، پژوهشگر به نقطه اشباع ۲ رسید، ولی مصاحبه‌ها تا نوزدهمین متخصص ادامه یافت.

در مرحله دوم (کمی) نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی برآمده از مصاحبه‌ها و ادبیات موضوع، تبدیل به پرسشنامه‌ای محقق ساخته شامل ۸۷ گویه به شرح جدول ۳ شد. برای بررسی محتوای پرسشنامه از متخصصان رشته مدیریت ورزشی خواسته شد تا گویه‌های پرسشنامه را مورد بررسی قرار دهند. سپس پرسشنامه بین ۲۶۰ نفر شامل ۱۵۱ نفر ورزشکار، ۳۶ نفر مربی، ۳۸ نفر مدیر و ۳۵ نفر هیئت علمی که به روش نمونه‌گیری تصادفی نسبی تعیین شده بودند، توزیع و جمع‌آوری گردید. برای بررسی پایایی پرسشنامه از آزمون آلفای کرونباخ بر روی نمونه ۳۰ تایی از پرسشنامه استفاده شد. پایایی پرسشنامه ۰/۸۶ به دست آمد. همچنین، پایایی مولفه‌ها همگی بالای ۰/۷ به دست آمد.

جدول ۳: مولفه‌های شناسایی شده و تعداد گویه‌ها

ردیف	مولفه‌ها	تعداد گویه‌ها
۱	تجهیزات و امکانات	۱۰
۲	آموزش و مربیان	۱۰
۳	انگیزش	۹
۴	دانشگاه و تحقیقات	۵
۵	رویدادهای ورزشی	۸
۶	فرهنگی	۴
۷	رسانه‌ها	۳
۸	استعدادیابی و استعداد پروری	۴
۹	اقتصاد	۶
۱۰	مدیریت	۲۱
۱۱	حمایت قانونی	۲
۱۲	آموزش و پرورش	۳
۱۳	سیاسی	۲
	جمع	۸۷

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش حاضر در دو بخش کیفی و کمی به شرح زیر بود:

داده‌های بخش کیفی

در این مرحله، شناسایی چالش‌های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های ورزشی پر مدال المپیک با استفاده از نظرات خبرگان منتخب ورزش کشور صورت پذیرفت.

داده‌های حاصل از مصاحبه با متخصصان شامل شناسایی ۱۳ مولفه اصلی موثر در ورزش قهرمانی (جدول ۴) و ۸۷ مورد زیرمولفه (چالش) بود که با توجه به میزان فراوانی دسته بندی گردیدند (جدول ۵) و به ترتیب اهمیت عبارت اند از: تجهیزات و امکانات، استعدادیابی و استعدادپروری، مدیریتی، آموزش و مربیان، آموزش و پرورش، رسانه، رویدادهای ورزشی، اقتصادی، دانشگاه و تحقیقات، انگیزش و حمایت قانونی، فرهنگی، سیاسی.

جدول ۴: مولفه های اصلی و زیر مولفه های شناسایی شده در نتیجه مصاحبه

مؤلفه های اصلی	زیر مؤلفه ها
تجهیزات و امکانات	کمبود فضای ورزشی استاندارد در سطح کشور
	نبود باشگاه های حرفه ای مؤثر و مناسب غیر دولتی
	نبود کلوپ های ورزشی در رشته های پر مدال
	توزیع نامناسب فضاها و امکانات ورزشی در سطح کشور در رشته های پر مدال
	فقدان تولید کالاهای ورزشی استاندارد و کم هزینه در داخل کشور برای رشته های پرمدال
	کمبود تجهیزات و لوازم ورزشی استاندارد_ وارداتی
	بالا بودن هزینه استفاده از فضاها و امکانات ورزشی
	محدودیت در دسترسی آسان به فضاها و امکانات ورزشی مناسب
	بالا بودن قیمت تجهیزات ورزشی
	پایین بودن سطح دسترسی به لوازم و تجهیزات ورزشی با آخرین تکنولوژی روز دنیا
آموزش و مربیان	پایین بودن دانش مربیان داخلی در مقابل سرعت پیشرفت علوم ورزشی در جهان
	کمبود مربیان حرفه ای و تمام وقت
	چند شغله بودن مربیان و عدم تمرکز همه جانبه بر مربیگری
	عدم تعریف مربیگری به عنوان یک شغل و یا حرفه در کشور
	بی توجهی در بکارگیری مربیان تراز اول در رده های سنی پایین
	عدم آموزش و رعایت سبک زندگی قهرمانی به ورزشکاران
	فقدان نظام آموزشی مؤثر برای تربیت مربیان
	نبود نظام شناسایی و جذب مربیان نخبه و مستعد
	عدم تعامل مربیان داخلی با مربیان تراز اول جهان
	عدم تعامل مربیان داخلی با مراکز علمی آموزشی ورزشی داخلی و خارجی
انگیزش	کمبود حقوق مکفی مادام العمر به قهرمانان المپیک
	بی توجهی به شرایط شغلی و معیشتی ورزشکاران پس از دوران قهرمانی
	پاداش نامناسب به قهرمانان در رشته های پر مدال
	کم توجهی به مربیان موفق در رشته های پرمدال
	کم توجهی به ورزشکاران موفق در رشته های پرمدال
	کمبود قوانین اجتماعی تسهیل کننده مناسب برای قهرمانان در رشته های پرمدال
	عدم وجود شرایط رقابتی بین مربیان رشته های پرمدال
	کمبود جاذبه های مالی و حمایتی در رشته های پرمدال
	پایین بودن علاقه و گرایش جوانان برای حضور در عرصه قهرمانی در رشته های پر مدال
	تمرکز دانشگاه ها بر مباحث تئوریک ورزشی و عدم ورود به عرصه عمل
فقدان آزمایشگاه های علمی پیشرفته در علوم مورد نیاز ورزش قهرمانی در رشته های پر مدال	
دانشگاه و تحقیقات	

فقدان تعامل موثر بین دانشگاه ها و فدراسیون های ورزشی پرمدا	
کمبود تحقیقات علمی کاربردی موثر در ارتقای ورزش قهرمانی کشور در رشته های پرمدا	
کمبود کتابخانه های تخصصی در ورزش قهرمانی	
فراهم نبودن امکان کافی برای شرکت در رقابت های مهم بین المللی	رویدادها ورزشی
کمبود برگزاری رویدادهای مهم بین المللی در کشور به صورت هدفمند	
محدودیت حضور بانوان در رقابت ها	
کم توجهی به رویدادهای رقابتی در رده های سنی پایین	
فقدان حضور بازیکنان ایرانی در لیگ های مطرح دنیا	
پایین بودن جذابیت رویدادهای داخلی	
پایین بودن سطح کیفی رویدادهای ورزشی داخلی	
عدم توسعه موثر رقابت های باشگاهی در رشته های پرمدا	
کم توجهی اجتماعی به قهرمانان رشته های پرمدا	
فقدان مراکز مشاوره تخصصی در سازمان های ورزشی برای خانواده ها به منظور سوق دادن فرزندان آنها به سمت رشته های پرمدا	
بی توجهی به اخلاق حرفه ای ورزشی	
فقدان اهمیت اجتماعی رشته های ورزشی پرمدا بین جامعه و خانواده ها	
کم توجهی رسانه ملی (صدا و سیما) و ارباب جراید به رشته های ورزشی پرمدا	
کمبود خبرنگاران و گزارشگران تحلیل گر با اخلاق حرفه ای برای ایجاد جذابیت رشته های ورزشی پرمدا بین عموم جامعه	رسانه ها
عدم وجود سند بالا دستی ملی به منظور توجه رسانه ملی به رشته های پرمدا به عنوان یک وظیفه	
استفاده نکردن از روش های علمی موثر جهت استعدادیابی	
فقدان نظام موثر شناسایی استعداد	استعدادیابی و استعدادپروری
فقدان نظام موثر پرورش ورزشکاران مستعد	
فقدان نظام موثر حمایت و حفظ ورزشکاران مستعد	
عدم سرمایه گذاری دولتی مناسب در رشته های پرمدا	اقتصادی
متکی بودن بیش از حد فدراسیون های مرتبط با رشته های پرمدا به منابع مالی دولتی	
کمبود منابع مالی	
تخصیص نامتوازن منابع مالی	
پایین بودن جذابیت اقتصادی برای سرمایه گذاری بخش خصوصی در رشته های پرمدا	
نبود انگیزه برای ورود حامیان مالی (اسپانسر)	
ناهمگونی تفکرات و اقدامات کمیته ملی المپیک و وزارت ورزش و جوانان	
عدم توجه به ورزش های پرمدا از سوی باشگاه ها	
کم توجهی به ورزش بانوان	

فقدان چرخه نظام مند قهرمان پروری	مدیریتی
کمبود توجه مدیران ورزشی به اقدامات بنیادی و زیر بنایی در رشته های پرمدا	
عدم اختصاص بودجه مناسب برای تحقیقات کاربردی در رشته های پرمدا	
کمبود جمعیت ورزشکار در رشته های پرمدا	
عدم استفاده از ظرفیت های موجود اجتماعی برای توسعه و تحکیم پایه های رشته های پرمدا (نظیر اقبال عمومی مردم از شنای تفریحی ، ژیمناستیک) و....	
نبود منطقه بندی و آمایش سرزمین موثر در رشته های پرمدا	
عدم توجه مدیران ورزشی به استقرار ورزش حرفه ای	
عدم بازاریابی موثر در توسعه همه جانبه رشته های پرمدا	
عدم وجود باشگاه های مولد ورزشکار قهرمان	
عدم برنامه ریزی های راهبردی و عملیاتی مناسب در رشته های پرمدا	
عدم تناسب ساخت و سازهای ورزشی با نیازهای واقعی ورزش قهرمانی در رشته های پرمدا	
کاستی های موجود در اساسنامه فدراسیون های ورزشی	
به کارگماردن مدیران ناآشنا به علم مدیریت ورزشی در رشته های پرمدا	
سوء مدیریت و برنامه ریزی در رشته های ورزشی پرمدا	
تعدد مراکز تصمیم گیری در ورزش قهرمانی	
عدم تعامل موثر مراکز تصمیم گیر در ورزش قهرمانی	
عدم توجه مدیران و مسئولان ورزش کشور به اهمیت جایگاه رشته های پرمدا در کسب رتبه در المپیک	حمایت قانونی
هزینه ناکافی و نامناسب برای کسب مدال در رشته های پرمدا	
کمبود قوانین حمایتی از ورزشکاران در رشته های پرمدا	آموزش و پرورش
نبود قوانین حمایتی از رشته های پرمدا	
عدم مشارکت آموزش و پرورش در توسعه رشته های ورزشی پرمدا	
عدم تعامل موثر فدراسیون های ورزشی پرمدا با آموزش و پرورش برای استفاده از ظرفیت های موجود	سیاسی
عدم توجه به ورزش و تربیت بدنی در مهد کودک ها و مدارس ابتدایی	
دخالت سیاسیون و مدیران غیرورزشی در امور جاری ورزش قهرمانی در رشته های پرمدا	

جدول ۵: دسته بندی مولفه‌های استخراج شده و فراوانی چالش های به دست آمده از مصاحبه عمیق

مولفه‌ها	فراوانی مورد اشاره بر فاکتورهای مربوط به مولفه
تجهیزات و امکانات	۷۷
استعدادیابی و استعدادپروری	۷۰
مدیریتی	۶۵
آموزش و مربیان	۵۹
آموزش و پرورش	۳۲
رسانه	۴۷
رویدادهای ورزشی	۴۶
اقتصادی	۴۳
دانشگاه و تحقیقات	۴۲
انگیزش	۳۸
حمایت قانونی	۲۰
فرهنگی	۲۵
سیاسی	۱۳

یافته های بخش کمی

در بخش دوم به این سوالات پاسخ داده شد:

-الویت بندی چالش های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های ورزشی پر مدال المپیک از نظر نخبگان

ورزش قهرمانی کشور کدامند؟

-تفاوت دیدگاه‌های نخبگان ورزش قهرمانی کشور در رشته‌های ورزشی پر مدال المپیک در مورد

چالش های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های پر مدال المپیک کدامند؟

تجزیه و تحلیل داده‌های گردآوری شده از پیمایش نظرات در دو بخش صورت پذیرفت: در بخش اول، از روش‌های آمار توصیفی جهت توصیف متغیرهای مربوط به مشخصات فردی پاسخگویان شامل سن، وظیفه، تحصیلات، رشته تحصیلی، سابقه عضویت، سابقه مدیریت استفاده شد. در بخش دوم، از روش‌های آمار استنباطی به منظور تجزیه و تحلیل و آزمون فرضیه‌ها استفاده گردید.

تحلیل توصیفی اطلاعات مربوط به متغیرهای عینی (مشخصات فردی) جامعه تحت بررسی نشاندهنده این بود که ۳۱ درصد از نمونه تحقیق در بازه سنی ۲۰ الی ۳۰، ۳۱/۱ درصد در بازه ۳۱ الی ۴۰ سال، ۲۴/۶ درصد در بازه ۴۱ الی ۵۰ سال و ۱۳/۵ درصد در بازه بالای ۵۰ سال قرار دارند.

همچنین، نشان توصیفی بر حسب جایگاه نشان می‌دهد که ۱۵۱ نفر از نمونه تحقیق ورزشکار، ۳۶ نفر مربی، ۳۸ نفر مدیر و ۳۵ نفر هیئت علمی دانشگاه بودند.

نتایج توصیفی بر حسب مدرک تحصیلی نشان داد که ۶/۹ درصد زیر دیپلم، ۲۳/۵ درصد دیپلم، ۱۰/۸ درصد فوق دیپلم، ۳۴/۲ درصد لیسانس، ۱۴/۶ درصد فوق لیسانس و ۱۰/۰ درصد دکترا می‌باشند.

نتایج توصیفی بر حسب رشته تحصیلی نشان می‌دهد که ۳۹ نفر در رشته مدیریت ورزشی، ۱۰۹ نفر در سایر رشته‌های تربیت بدنی و ۱۱۲ نفر در سایر رشته‌ها بودند.

نحوه توزیع نمونه تحت بررسی بر اساس سابقه عضویت در تیم ملی نشان داد که ۲۰ درصد افراد سابقه زیر سه سال، ۴۶ درصد سه تا شش سال، ۱۹ درصد هفت تا ۱۰ سال و ۱۳ درصد هم بالای ۱۰ سال سابقه حضور و عضویت در تیم ملی را داشتند.

جدول ۶: آمار توصیفی مربوط به چالش‌های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های ورزشی پرمدال

مولفه‌ها	میانگین	انحراف استاندارد	حداقل	حداکثر
تجهیزات و امکانات	۴/۲۱	۰/۶۷	۳/۰۰	۵/۰۰
استعدادیابی و استعدادپروری	۴/۳۴	۰/۵۷	۲/۰۰	۵/۰۰
مدیریتی	۴/۰۱	۰/۶۱	۳/۰۰	۵/۰۰
آموزش و مربیان	۳/۹۶	۰/۷۷	۲/۰۰	۵/۰۰
آموزش و پرورش	۴/۰۶	۰/۶۷	۱/۸۰	۵/۰۰
رسانه	۴/۴۳	۲/۵۳	۲/۵۰	۵/۰۰
رویدادهای ورزشی	۴/۰۱	۰/۶۸	۳/۰۰	۵/۰۰
اقتصادی	۴/۳۲	۰/۶۱	۲/۵۰	۵/۰۰
دانشگاه و تحقیقات	۳/۸۹	۰/۷۳	۳/۳۳	۵/۰۰
انگیزش	۳/۹۹	۰/۶۹	۲/۶۶	۵/۰۰
حمایت قانونی	۳/۹۷	۰/۸۲	۲/۲۰	۵/۰۰
فرهنگی	۳/۹۵	۰/۶۹	۱/۷۰	۵/۰۰
سیاسی	۳/۸۶	۰/۷۰	۱/۰۰	۵/۰۰

همانطور که جدول ۶ نشان می‌دهد، از بین چالش‌های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های ورزشی پرمدال مولفه رسانه با میانگین ۴/۴۳ بیشترین و مولفه سیاسی با میانگین ۳/۸۶ کمترین میانگین را دارند.

برای بررسی طبیعی بودن توزیع متغیرهای تحقیق از آزمون کلموگروف اسمیرونف (K-S) استفاده شد که با توجه به نتایج آن، تمام توزیع‌ها از لحاظ آماری نرمال تشخیص داده شد ($p > 0.05$).

برای اولویت بندی چالش‌های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های ورزشی پرمدال المپیک از نظر نخبگان ورزشی از آزمون فریدمن استفاده شد که نتایج در جدول ۵ آمده است.

با توجه به نتایج، بین چالش‌های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های ورزشی پرمدال المپیک از نظر نخبگان ورزش اولویت معنی‌داری مشاهده شد. جدول ۷، اولویت چالش‌های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های ورزشی پرمدال المپیک را از نظر نخبگان ورزش نشان می‌دهد.

جدول ۷: اولویت بندی چالش‌های ورزش قهرمانی ایران

میانگین رتبه	رسانه
۷/۲۷	تجهیزات و امکانات
۹/۷۳	استعدادیابی و استعدادپروری
۶/۶۳	مدیریتی
۶/۶۲	آموزش و مربیان
۶/۷۲	آموزش و پرورش
۵/۰۲	سیاسی
۶/۵۵	رویدادهای ورزشی
۸/۲۷	اقتصادی
۶/۱۷	دانشگاه و تحقیقات
۶/۶۲	انگیزش
۶/۳۷	حمایت قانونی
۶/۳۹	فرهنگی
۸/۶۳	رسانه‌ها

با توجه به نتایج جدول ۷، استعداد یابی و استعداد پروری، رسانه‌ها، اقتصاد و تجهیزات و امکانات مهمترین چالش های ورزش قهرمانی ایران در رشته‌های ورزشی پرمدال المپیک از نظر نخبگان ورزش می‌باشد. با توجه به طبیعی بودن داده‌ها، برای بررسی تفاوت دیدگاه‌های نخبگان ورزش قهرمانی کشور پیرامون چالش های ورزش قهرمانی ایران در رشته های پر مدال المپیک و تایید یا رد فرضیه ها از آزمون آنوا (تحلیل واریانس یک راهه) و جهت مقایسه نظر نخبگان، از آزمون تعقیبی توکی بهره گرفته شد.

فرضیه های پژوهش

- ۱- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش استعدادیابی در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.
- ۲- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش مدیریتی در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.
- ۳- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش آموزش و مربیان در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.
- ۴- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش انگیزش در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.
- ۵- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش فرهنگی در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.
- ۶- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش سیاسی در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.
- ۷- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش رسانه‌ها در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.
- ۸- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش حمایت قانونی در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.
- ۹- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش آموزش و پرورش در رشته های پر مدال المپیک تفاوت معنی داری وجود دارد.

۱۰- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش رویدادهای ورزشی در رشته های پر مدال المپیکی تفاوت معنی داری وجود دارد.

۱۱- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش تحقیقات در رشته های پر مدال المپیکی تفاوت معنی داری وجود دارد.

۱۲- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش اقتصادی در رشته های پر مدال المپیکی تفاوت معنی داری وجود دارد.

۱۳- بین دیدگاه نخبگان ورزش قهرمانی کشور در مورد چالش تجهیزات در رشته های پر مدال المپیکی تفاوت معنی داری وجود دارد.

با توجه به نتایج، از بین مولفه های چالش های ورزش قهرمانی ایران در رشته های ورزشی پرمدال المپیکی و با توجه به جایگاه نخبگان ورزش، در مولفه های استعداد یابی، رسانه ها، حمایت قانونی و آموزش و پرورش تفاوت معنی داری مشاهده شد. با توجه به نتایج بدست آمده از آزمون آنوا برای فرضیات تحقیق، چهار فرضیه محقق در مورد وجود اختلاف معنی دار بین چالش های استعدادیابی، رسانه، حمایت قانونی و آموزش و پرورش تایید و فرض صفر رد گردید- سایر فرضیه های محقق رد و فرض صفر تایید شد. از آزمون تعقیبی توکی^۱ برای بررسی تفاوت به صورت دو به دو استفاده شد. نتایج نشان داد که در مولفه استعدادیابی فقط بین نظر ورزشکاران و اعضای هیئت علمی اختلاف معنی داری وجود داشت ($P < 0/05$). با این تفسیر که از نظر اعضای هیئت علمی نسبت به نظر ورزشکاران، مولفه استعدادیابی اهمیت بیشتری دارد.

همچنین، نتایج نشان داد که در مولفه رسانه بین نظر ورزشکاران و اعضای هیئت علمی ($P < 0/01$) و نیز بین نظر مربیان و اعضای هیئت علمی اختلاف معنی داری مشاهده شد ($P < 0/05$). با این تفسیر که از نظر اعضای هیئت علمی نسبت به نظر ورزشکاران و مربیان، مولفه رسانه اهمیت بیشتری دارد. در مولفه حمایت قانونی بین نظر ورزشکاران و اعضای هیئت علمی ($P < 0/01$) و نیز بین نظر ورزشکاران و مدیران اختلاف معنی داری مشاهده شد ($P < 0/05$). با این تفسیر که از نظر اعضای هیئت علمی و مدیران نسبت به نظر ورزشکاران، مولفه حمایت قانونی اهمیت بیشتری دارد. در مولفه آموزش و پرورش بین نظر ورزشکاران و اعضای هیئت علمی اختلاف معنی داری مشاهده شد ($P < 0/05$). با این تفسیر که از نظر اعضای هیئت علمی نسبت به نظر ورزشکاران، مولفه آموزش و پرورش اهمیت بیشتری دارد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد که مولفه های اصلی در ورزش قهرمانی ایران در رشته های ورزشی پرمال المپیکی عبارت بودند از: تجهیزات و امکانات، استعدادیابی و استعدادپروری، مدیریتی، آموزش و مربیان، آموزش و پرورش، رسانه، رویدادهای ورزشی، اقتصادی، دانشگاه و تحقیقات، انگیزش و حمایت قانونی، فرهنگی و سیاسی.

نتایج اولویت بندی چالش های مطرح شده از سوی نخبگان، نشان دهنده این بود که ۱- استعداد یابی و استعداد پروری ۲- رسانه ها ۳- اقتصاد ۴- تجهیزات و امکانات در رأس چالش های مطرح شده از سوی جامعه تحقیق قرار گرفتند که این نتیجه با نتایج تحقیقات فراهانی و عبدوی، (۱۳۸۳)، تندنویس و قاسمی (۱۳۸۶)، شعبانی و همکاران (۱۳۸۷)، ویلیامز (۱۹۸۸)، اسولون، سیدنتوپ و تانوهیل (۱۹۹۴)، چاد و همکاران، (۲۰۰۵)، دی بوسچر و همکاران (۲۰۰۸)، سوتریادو (۲۰۰۹)، بوهلک و رابینسون^۱ (۲۰۰۹) کالیوپی^۲ (۲۰۰۹) و فریموث (۲۰۱۰) همسو می باشد.

متولیان ورزش به ویژه ورزش قهرمانی با سیاست گذاری های ورزشی به طور مستقیم تنها می توانند بر عواملی همچون: منابع مالی، مشارکت در ورزش، استعدادیابی، امکانات و تجهیزات ورزشی، رویکرد جامع به توسعه ورزش قهرمانی، رقابت، تحقیقات علمی، حمایت شغلی ورزش اثرگذار باشند (دی بوسچر و همکاران، ۲۰۰۹). موفقیت در المپیک و دیگر رقابت های بین المللی بر اساس یک برنامه ریزی بلندمدت و استراتژیک و همچنین میزان منابعی که کشورها جهت ارتقای ورزش قهرمانی سرمایه گذاری می کنند، به دست می آید. فرآیند و معیارهای موفقیت شامل جمعیت (انتخاب استعداد)، آموزش (کمپ های تمرینی، مدارس ویژه)، علوم ورزشی، آموزش مربی و تکنولوژی (تأسیسات و تجهیزات ورزشی)، مدیریت (مورد ورزشکاران)، مالی (حمایت دولت، درآمدهای تبلیغاتی) عواملی هستند که بر موفقیت ورزش تأثیر می گذارند. بر اساس یافته ها (دی بوسچر و همکاران ۲۰۰۱) موفقیت ورزشکار یا تیم به مقدار زیادی به توانایی عملکرد سیستم های ورزشی و اثربخشی آنها در استفاده از همه منابع بستگی دارد. از آنجا که وجود برنامه ها، نیروی انسانی متخصص و امکانات و تجهیزات استاندارد و مناسب با رسیدن به اهداف پایگاه های ورزش قهرمانی و استفاده بهینه از پایگاه ها رابطه مستقیم دارد، لازم است ابتدا وضعیت موجود پایگاه

4 Bohlke and Robinson
5 Kalliopi

های ورزش قهرمانی از نظر امکانات و تجهیزات و دانش و اطلاعات تخصصی مدیران پایگاه ها مورد ارزیابی قرار گیرد تا بر اساس این اطلاعات و شناخت حاصله با توجه به اهداف، اصول و امکانات مادی موجود بتوان برنامه های صحیح و اصولی مورد نیاز را تدوین و اجرا کرد (فراهانی و عبدوی، ۱۳۸۳).

در بحث استعدادیابی، این یک قانون کلی است که برای اینکه فردی به مرحله خبرگی در ورزش برسد، تقریباً تمرین از سن ۸ تا ۱۰ سالگی و ده هزار ساعت تمرین سنجیده نیاز است (اریکسون، ۲۰۰۳). بلوم در سال ۱۹۸۵ بیان کرد که سه مرحله یا سه شکل در توسعه ورزش، هنر و علم مشترک است. این سه مرحله عبارت‌اند از: مرحله آشنایی یا مشارکت، مرحله شناسایی و پرورش استعداد و مرحله رسیدن به اوج عملکرد.

بر اساس الگوهای مختلف استعدادیابی، برای رسیدن به اوج عملکرد در هر رشته ورزشی، تخصصی شدن در آن رشته مهم و ضروری است. تخصصی شدن موجب تطابق و سازگاری ورزشکار با رشته ورزشی از نظر جسمی، روانی، تکنیکی و تاکتیکی می‌شود. فرآیند تخصصی شدن بسیار پیچیده است. شروع این فرآیند زمانی است که ورزشکار علاقه‌مند و متمایل به تخصصی شدن در یک رشته ورزشی خاص است. مطالعات اسولون، سیدنتوپ و تانوهیل (۱۹۹۴) بر اهمیت و ضرورت وجود متخصصان با تجربه و تأسیسات و تجهیزات مناسب و قابل استفاده در وضعیت تربیت بدنی و ورزش مدارس تأکید داشته‌اند. همچنین، ویلیامز (۱۹۸۸) تأسیسات و تجهیزات را عامل مؤثری در میزان مشارکت جوانان در فعالیت های بدنی دانسته است.

یکی دیگر از ارکان موفقیت ورزش قهرمانی، تسهیلات ویژه با اولویت دسترسی برای ورزشکاران قهرمانی می‌باشد. زمانی که ورزشکاران مستعد و نوجوان به یک سطح رقابتی بالاتر می‌روند (از نوجوانان به جوانان و بزرگسالان) و به‌طور منظم تمرین می‌کنند، به تجهیزات و تسهیلات تخصصی‌تر با قابلیت دستیابی مناسب نیاز دارند (دی بوسچر و همکاران، ۲۰۰۸). سوتریادو (۲۰۰۹) بیان کرد همه سازمان‌های ملی ورزشی به این نکته توجه دارند که تسهیلات تمرینی با کیفیت بالا و محل رقابت می‌تواند تا حد زیادی بر موفقیت ورزشکاران تأثیر بگذارد و به آمادگی آن‌ها برای عملکرد بهتر و موفقیت‌آمیز در بالاترین سطح رقابت مثل رقابت‌های جهانی و بازی‌های المپیک کمک کند.

جدید بودن تسهیلات و تجهیزات ورزشی نیز بسیار مهم است. بررسی تأثیر سن تأسیسات و اماکن ورزشی بر حضور تماشاگران نشان داد که تجهیزات و امکانات جدید و مدرن باعث افزایش تعداد تماشاگران می‌شود و از آنجا که حضور تماشاگران از عوامل توسعه ورزش قهرمانی است، اهمیت تجهیزات و تسهیلات به‌خوبی مشهود می‌باشد (چاد و همکاران^۱، ۲۰۰۵). البته نباید نادیده انگاشت که با وجود افزایش ده‌ها برابری بودجه ورزش طی این سال‌ها و توسعه زیرساخت‌ها و تجهیزات مورد نیاز به منظور رشد و توسعه متوازن در ورزش، هنوز کمبود امکانات چه به لحاظ مالی و چه زیرساختی، در درجه و مرتبه‌ای قرار ندارد که بتوان در سایه آن چشم‌انداز بهتر و روشنی را پیش روی جامعه ورزش ایران قرار داد. از این منظر و با توجه به کمبودهای مالی، بودجه ورزش باید حساب شده و بر اساسی منطقی قابل دفاع، هزینه و خرج شود تا بر مبنای آن بتوان بهره‌وری لازم را از سرمایه‌گذاری‌های انجام شده به‌عمل آورد (یزدان پناه، ۱۳۸۲).

شعبانی و همکاران (۱۳۸۷) دریافتند که دو میدانی ایران از چالش‌ها و مشکلات فراوانی رنج می‌برد و عوامل متفاوتی در این امر دخیل اند. این تحقیق نشان داد که کمبود بودجه و امکانات مالی اختصاص یافته به دو میدانی، کمبود دستمزد مالی ورزشکاران و مربیان این رشته، کمبود اسپانسرها برای حمایت مالی، کم کاری رسانه‌های گروهی از عمده‌ترین مشکلات دو و میدانی ایران می‌باشند. فریموث^۲ (۲۰۱۰) دانش‌اندک در زمینه علوم ورزشی مسئولان و مربیان، عدم اطلاع مسئولان از استانداردهای بین‌المللی، ضعف شدید امکانات فنی و تجهیزات مورد نیاز برای ورزشکاران، نوپا بودن فدراسیون دو میدانی و کمبود بودجه به منظور توسعه بناها و اهداف علمی در زمینه دو میدانی را از مهم‌ترین چالش‌ها و موانع و مشکلات دو میدانی ویتنام می‌داند.

در مولفه رسانه بین نظر ورزشکاران و اعضای هیئت علمی و نیز بین نظر مربیان و اعضای هیئت علمی اختلاف معنی‌داری مشاهده شد. با این تفسیر که از نظر اعضای هیئت علمی نسبت به نظر ورزشکاران و مربیان، مولفه رسانه اهمیت بیشتری دارد. این نتیجه با نتایج تحقیقات غفوری و همکاران (۱۳۸۲)، کلامپنر (۱۹۹۴)، کوپر و استرکین (۲۰۰۱)، بیک و بوشارت (۲۰۰۳)، هانستید و اسکیل (۲۰۱۰) و چارپنتیر (۲۰۱۱) همخوانی دارد.

---

6 Chad et al
7 Freimuth

چنانچه یک ورزش در مرکز توجه رسانه‌ها قرار گیرد، ورزشکاران بیشتری به آن جذب شوند و در نتیجه، آن ورزش تا حد زیادی رقابتی باقی می‌ماند. توجه رسانه‌ها در مسابقاتی که خود کشور، میزبان بازی‌هاست خیلی بیشتر است. امروزه، ورزش و رسانه‌ها هر دو صنعت هستند که خیلی به همدیگر وابسته اند. رسانه‌ها که شامل رادیو، تلویزیون، روزنامه‌ها و اینترنت می‌شوند، نقش بسیار مهمی در ارتقای ورزش به‌ویژه در سطح قهرمانی ایفا می‌کنند. البته به همان اندازه که رسانه‌ها برای رویدادهای ورزشی مهم و سودآور هستند، ورزش نیز برای رسانه‌ها مهم و سودآور است.

با توجه به نتایج، در مولفه حمایت قانونی بین نظر ورزشکاران و اعضای هیئت علمی و همچنین بین نظر ورزشکاران و مدیران اختلاف معنی‌داری مشاهده شد. با این تفسیر که از نظر اعضای هیئت علمی و مدیران نسبت به نظر ورزشکاران، مولفه حمایت قانونی اهمیت بیشتری دارد که این نتیجه با نتایج تحقیقات هوگان و نورتون (۲۰۰۰)، دیوید و بیکر، (۲۰۰۷) و بوهلک و رایینسون (۲۰۰۹) هماهنگ می‌باشد.

خدمات حمایتی، سهم مؤثری بر عملکرد ورزشکاران نخبه دارد. خدمات فوق، جدای از خدمات پشتیبانی فرآیند قهرمان‌پروری است و به‌منظور ایجاد انگیزه در شخص ورزشکار و برای بالا بردن عملکرد و بهره‌وری به ورزشکاران خدمات حمایتی داده می‌شود. به عنوان مثال، یکی از اصول حمایت برای ورزش‌های قهرمانی در آلمان، توسعه و حمایت همه جانبه از آنان است و ورزشکاران نه تنها حمایت در سطح ورزش، بلکه در تحصیل و شغلشان نیز دریافت می‌کنند. این اصول برای همه گروه‌های سنی و همه ورزش‌ها به کار می‌رود. در ایران نیز طبق آیین‌نامه، قهرمانان مسابقات بسیار مهم برون‌مرزی از جمله مسابقات المپیک، آسیایی و قهرمانی جهان از تسهیلاتی استفاده می‌کنند که بر حسب نظر نخبگان این حمایت‌ها کافی و وافی نمی‌باشد و باید توسعه پیدا کند.

نتایج کلی نشان می‌دهد که استعداد یابی و استعدادپروری، مهمترین چالش مطرح شده از سوی نخبگان ورزش می‌باشد. از جمله تأثیرات آموزش و پرورش هر کشور در توسعه ورزش قهرمانی، استعدادیابی مناسب و به‌موقع است. در واقع، فرایند استعدادیابی به‌عنوان یکی از پایه‌های ورزش قهرمانی در تعلیم و تربیت دنیا مطرح است، اما در کشور ما تاکنون استعدادیابی به‌صورت جامع و علمی انجام نگرفته و شناسایی و کشف نوجوانان ورزشکار به‌صورت میدانی و مشاهده‌ای و بر مبنای تشخیص مربیان، معلمان و امکانات مناطق است. سهم ساعات تربیت‌بدنی در مدارس نیز می‌تواند به‌عنوان پایه‌ای برای شناسایی استعدادها و توسعه و رشد ورزش قهرمانی مؤثر باشد. به طور کلی می‌توان گفت که ورزش قهرمانی ایران هنوز برنامه ریزی مدونی مانند کشورهای چینی روسیه و چین ندارد و چالش‌ها و مشکلات بسیار در کنار

عدم استفاده از نظرات صاحب نظران و نتایج حاصل از تحقیقات محققان، نهاد های مرتبط با ورزش های قهرمانی و پرمداال کشور را از کارایی و کسب مدال در المپیک باز داشته است. با مشخص شدن بسیاری از چالش ها و مشکلات و همچنین عوامل موثر در رشد و بالندگی ورزش های پرمداال در این پژوهش، مسئولان کلان ورزش کشور باید از متخصصان لازم در عرصه مدیریت و برنامه ریزی راهبردی و بلند مدت بهره مند شوند تا مبحث استعداد یابی و همچنین استعداد پروری در رشته های پرمداال را بیش از پیش به پیش ببرند و زمینه ارائه حمایت های قانونی بیشتر را فراهم آورند. همچنین، رسانه ها به ویژه صدا و سیما را باید به توجه بیشتر به رشته های پرمداال ورزش قهرمانی ترغیب نمود؛ چنان که برقراری همکاری و تعامل لازم بین فدراسیون های مربوطه و صدا و سیما می تواند حمایت رسانه ها را در پی داشته باشد. انتشار روزنامه هایی با محتوای ورزش قهرمانی پرمداال و رشته مختلف ورزشی و نیز مجلات تخصصی در رشته های پرمداال المپیکی با کیفیت و طراحی زیبا نیز در گسترش و رشد ورزش قهرمانی ضروری می نماید. سایر موارد شناخته شده موثر در رشد و توسعه ورزش قهرمانی نیز به نوعی معلول، اقتصاد پویا و تجهیزات و امکانات است، چرا که توجه به این دو عامل نیز می تواند سایر موارد تأثیرگذار همانند ضعف استعدادیابی، عدم حمایت قانونی و ... را به فرصت و در نهایت به نقطه قوت بدل سازد.

منابع

- احمدی، سیروس (۱۳۹۱) "شناسایی عوامل اثرگذار بر موفقیت ورزش قهرمانی ایران". پایان نامه دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران مرکز.
- تندنویس، فریدون و قاسمی، محمدهادی (۱۳۸۶) "مقایسه دیدگاه ورزشکاران، مربیان و صاحبان نظران در مورد راه کارهای پیشرفت ورزش قهرمانی ژیمناستیک کشور". فصلنامه المپیک. سال پانزدهم، شماره ۴ (پیاپی ۴۰).
- جکسون، راجر و پالمر، ریچارد (۱۳۸۰) راهنمای مدیریت ورزشی. محمد خبیری، نصرالله سجادی، رحمت الله صدیق سروستانی، محمد عزیزی، عباسعلی گائینی و شکوه نوابی نژاد. تهران: انتشارات کمیته ملی المپیک
- جلالی فراهانی، مجید (۱۳۸۴) "بررسی قوت ها و ضعف های تیم ملی فوتبال ایران در جام جهانی فرانسه (۱۹۹۸) به منظور ارائه راهکار برای جام جهانی ۲۰۰۶". نشریه حرکت. شماره پیاپی ۲۶-۵۹.
- خواجه، فرزاد (۱۳۸۸) "تحلیل شاخص ها و عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش قهرمانی". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- رضوی، سید محمد حسین (۱۳۸۵) "خصوصی سازی، تمرکز زدایی و انتقال وظایف ورزش قهرمانی به کمیته ملی المپیک". فصلنامه المپیک. سال چهاردهم، شماره ۱ (پیاپی ۳۳).
- رضوی، سید محمد حسین (۱۳۸۴) "خصوص سازی و اصلاح ساختار ورزش قهرمانی کشور". نشریه حرکت. شماره ۲۷.
- سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۴) سند تفصیلی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور-توسعه ورزش قهرمانی.
- سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۲) "مطالعات تفصیلی توسعه ورزش قهرمانی".
- سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۱) طرح اجمالی سند راهبرد توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش. جلد اول.
- سجادی، سید نصرالله (۱۳۷۹) "بررسی علل ناکامی تیم های ملی فوتبال جوانان در مسابقات آسیایی ۱۹۷۸-۱۹۹۸". طرح پژوهشی، پژوهشکده تربیت بدنی، تهران.
- سجادی، سید نصرالله (۱۳۸۷) جنبش صدساله المپیک. تهران: انتشارات نور

- سجادی، سیدنصرالله (۱۳۸۳) مدیریت سازمان های ورزشی. تهران: انتشارات سمت
- عبدی، حامد و سجادی، سید نصرالله (۱۳۸۸) "مقایسه قاره ای نتایج و مدال های بازیهای المپیک تابستانی (۱۸۹۶-۲۰۰۴)". فصلنامه المپیک. سال هفدهم، شماره ۱ (پیاپی ۴۵).
- غفوری، فرزاد (۱۳۸۶) "مطالعه انواع ورزش های همگانی و تفریحات مطلوب جامعه و ارائه مدل برای برنامه ریزی های آینده". طرح پژوهشی، سازمان تربیت بدنی، معاونت فرهنگی و امور استان ها، دفتر ملی مدیریت و توسعه ورزش کشور.
- غفوری فرزاد؛ رحمان سرشت، حسین؛ کوزه چیان، هاشم و احسانی، محمد (۱۳۸۲) "مطالعه و بررسی نگرش متخصصان تربیت بدنی به نقش رسانه های جمعی (رادیو، تلویزیون و نشریات) در گرایش مردم به ورزش قهرمانی و همگانی". نشریه حرکت. شماره ۱۶.
- غفوری، فرزاد و هنرور، افشار (۱۳۸۶) "نظر متخصصان تربیت بدنی در باره اثر جهانی سازی بر راهبردهای تربیت بدنی و ورزش". پژوهش در علوم ورزشی. شماره ۱۷.
- فیروزی، منصور؛ رضوی، حسین و فرزاد، فرزاد (۱۳۹۱) "بررسی چالش ها و مشکلات رشته های مدال آور دو و میدانی، قایقرانی و شنای ایران". پژوهش نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. سال هشتم، شماره پانزدهم، بهار و تابستان ۱۳۹۱.
- گرین، مایک و هولیهان، باری (۱۳۸۷) سیاست گذاری اولویت بندی در توسعه ورزش قهرمانی. رضا قراخانو و احسان قراخانو. تهران: انتشارات کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران
- مظفری، احمد؛ الهی، علیرضا؛ عباسی، شهابت و احدپور، هنگامه (۱۳۹۱) "راهبردهای توسعه نظام ورزش قهرمانی ایران". نشریه مطالعات مدیریت ورزشی، شماره سیزدهم، بهار ۱۳۹۱، صص ۳۳-۴۸
- مظفری، امیراحمد؛ الهی، علیرضا و قره، محمدعلی (۱۳۸۸) "نظام جامع توسعه ورزش قهرمانی". طرح پژوهشی. پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران.
- Baker, J., & Logan, A. J. (2007) "Developmental contexts and sporting success: Birth date and birthplace effects in national hockey league draftees 2000–2005". British Journal of Sports Medicine. 41, 515–517.
- Baker, J., Horton, S., Robertson-Wilson, J., & Wall, M. (2003) "Nurturing sport expertise: Factors influencing the development of elite athletes". Journal of Sports Science and Medicine. 2, 1–9.

- Bernard, E. and Ragnhild, H. W. (2007) **Policy making in sport**. The Norwegian Case, *International Review for the Sociology the Sport*. 42/2, 201–216.
- Bloom, B.S. (1985) **Developing Talent in Young People: In developing sport expertise**. edited by Damian F, Joe B, Clare M, first published 2008 **by routledge**.
- Boßhlke, N., Robinson, L. (2009) **"Benchmarking of elite sport Systems"**. *Management Decision*. Vol. 47, No. 1, pp. 67-84.
- Collins, S. (2008) **An analysis of public policy toward adult lifelong participation in sport in Australia, New Zealand and Finland**. Unpublished doctoral dissertation. Loughborough University, UK.
- Collins, S. (2008) **Comparative elite sport development**. New Zealand. In B. Houlihan & M. Green (Eds.), London: Elsevier.
- Cooke, G. (1996) **Sport and politics: A History of Government Funding Sport**.
- De Bosscher, V., De Knop, P., van Bottenburg, M. (2009) **An analysis of homogeneity and heterogeneity of elite sports systems in six nations**. *International Journal of Sports Marketing & Sponsorship*. 111-131.
- De Bosscher, V., De Knop, P., Van Bottenburg, M., Shibli, S. & Bingham, J. (2009) **2-Explaining international sporting success: An international comparison of elite sport**.
- Green, Mick and Oakley, Ben (2001) **Elite sport development systems and playing to win: uniformity and diversity in international approaches**. *Leisure Studies*. 20.
- Kim, S. (2007) **"International elite sport development in south Korea"**. *Chronicle of Kinesiology & Physical Education in Higher Education*. Vol 18(1).
- Monijoong, Tcha (2004) **"The color of medals"**. *Journal of Sport conomics*. Vol.5, No.4.

Identification of Iran Athletics Challenges in Olympic Medalist Sports

Shahram Monkaresi

Master degree in Sport Management, Islamic Azad University, Ayatollah Amoli Branch

Ali Mohammad Safania

Ph.D., Associate Professor, Islamic Azad University, Ayatollah Amoli Branch

Hamid Ghasemi

Ph.D., Assistant Professor, Islamic Azad University, Karaj Branch

Received:6 Oct. 2014

Accepted:18 Jan. 2015

The purpose of this research is to identify challenges in the fields of athletics and sports experts and sport elites opinions and priorities about Olympic Medalist Sports. This study used a combination of research methods (qualitative- descriptive) and semi-structured interviews as the methods of measurement. 19 experts in the sports management (athletes, coaches and administrators) were interviewed on survey phase of the country and sports,. The relative number of the 700 people who were randomly selected 260 subjects. Semi-structured interviews were used to define the research instrument, a questionnaire of 87 questions to prioritize and compare the views of an elite athlete respectively. The validity of the questionnaire was confirmed by experts. Also reliability using Cronbach's alpha ($86/0 = \alpha$) was confirmed in the interviews and analyzing the data to identify the components and challenges in the navigation through the views and opinions of coding and saturation using spss software. The descriptive statistics of tables, relative frequency, mean and standard deviation and inferential statistical methods for prioritization and the Friedman ANOVA and Scheffe post hoc test were used for comparison of elite opinion. The results of the first study showed the challenge for the championship in the sport in Olympic medalist sports as: facilities, talent, management, training and mentoring, education, mass media, sports, business, academia and research, motivation, support legal, cultural and political. Challenges can be investigated and 87 were identified in these areas. The results

of the study showed the role of talent-finding and nurturing talent, media, economy and the challenges of sports equipment Olympic medalist sports champion from the sports elite point of view. According to the elite sports talent in the state, component of challenges in Olympic medalist sports athletics are the media, education, legal protection, although no significant difference was observed.

Keywords: Athletics Challenge, Olympic Medalist Sports, Sports Experts and Sport Elites